

Liliana Mierzwińska¹, Agnieszka Kędra², Anna Rak²

REALIZACJA PROGRAMÓW WSPIERAJĄCYCH ROZWÓJ KAPITAŁU LUDZKIEGO Z FUNDUSZY UNIJNYCH W POLSCE

Streszczenie: W koncepcji kapitału ludzkiego upatruje się źródeł sukcesu współczesnej organizacji oraz jej uczestników. O sukcesie tym bowiem decydują niepowtarzalne jednostki ludzkie i złożone z nich zespoły. Zasoby ludzkie zaczęto postrzegać jako kapitał ludzki, który podobnie jak kapitał fizyczny i finansowy jest wynikiem poniesionych wcześniej nakładów i posiada określoną wartość, która stanowi podstawę przyszłych dochodów pracownika oraz organizacji, która go zatrudnia. Przedsiębiorstwa dostrzegają potrzebę inwestowania w kapitał ludzki i w tym celu korzystają również z zewnętrznych źródeł finansowania. W świetle powyższego celem niniejszego artykułu jest analiza i ocena realizacji programów wspierających rozwój kapitału ludzkiego z funduszy unijnych w Polsce. Przeprowadzone w niniejszym opracowaniu analizy oparto na podstawie źródeł wtórnych (tj. raportach badawczych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju). Dokonano również przeglądu piśmiennictwa dotyczącego badanego obszaru.

Słowa kluczowe: Unia Europejska, Fundusze Unii Europejskiej, kapitał ludzki.

---

¹ dr Liliana Mierzwińska, Zakład Zarządzania, Instytut Politechniczny, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigonia w Krośnie

² Agnieszka Kędra, Anna Rak, Koło Naukowe Organizacji i Zarządzania, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Pigonia w Krośnie

Wstęp

Aktualnie kapitał ludzki traktowany jest jako jeden z najcenniejszych i najistotniejszych elementów w organizacji i jest głównym czynnikiem gwarantującym przewagę rynkową. Współczesne przedsiębiorstwa narażone są na funkcjonowanie w otoczeniu burzliwej konkurencji, dlatego też aby firma odpowiednio się rozwijała musi umieć dostosowywać się do zmian, co wiąże się m.in. z potrzebą poszerzania umiejętności i doświadczenia kadry pracowniczej. Każde prawidłowo funkcjonujące przedsiębiorstwo szczególną uwagę przywiązuje do rozwoju potencjału pracy, w tym wykształcenia swoich pracowników. Dlatego też przedsiębiorcy mają możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na te cele. Bezzwrotne programy pomocowe dla firm współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej. Udzielana pomoc kierowana jest do różnych branż i sektorów gospodarki. Programem najbardziej skoncentrowanym na wpieraniu zasobów ludzkich był Program Operacyjny Kapitał Ludzki w perspektywie finansowej 2007 – 2013. W aktualnej perspektywie finansowej cele te realizuje Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER).

Narodowa Strategia Spójności (NSS) jest dokumentem, który określa sposób wdrażania funduszy europejskich na lata 2007-2013 (nazwa urzędowa tego dokumentu to: Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, NSRO). Narodowa Strategia Spójności określa priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności.

Celem artykułu jest analiza i ocena realizacji programów wspierających rozwój kapitału ludzkiego z funduszy unijnych w Polsce. Przeprowadzone w niniejszym opracowaniu analizy oparto na podstawie źródeł wtórnych (tj. raportach badawczych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju). Dokonano również przeglądu piśmiennictwa dotyczącego badanego obszaru.

Podstawowe pojęcia dotyczące funduszy unijnych

Analizując możliwości finansowego wspierania działalności gospodarczej należy rozróżnić cztery pojęcia: unia, Unia Europejska, Fundusz Europejski oraz Polityka Spójności.

Według Słownika Języka Polskiego unia to „połączenie, związek dwóch lub więcej państw, terytorium, organizacji międzynarodowych, stowarzyszeń, w któ-

rych strony zachowują równorzędność i suwerenność³. Unia Europejska natomiast to polityczne i gospodarcze ugrupowanie 28 państw europejskich, które ściśle ze sobą współpracują. Unia Europejska (UE) została ustanowiona w dniu 1 listopada 1993 r. przez Traktat Unii Europejskiej (Traktat z Maastricht). Polska dołączyła do UE 1 maja 2004r. wraz z innymi 9-ciomą krajami. Podczas szczytu UE w Brukseli w dniu 18 czerwca 2004 r. przyjęte zostały symbole zapisane w Traktacie Konstytucyjnym dla Unii Europejskiej. Fundusze Europejskie przeznaczają część oferowanych środków na realizację programów operacyjnych. Środki finansowe w ramach Funduszu Europejskiego są wykorzystywane w celu wspierania i restrukturyzacji gospodarek krajów członkowskich Unii Europejskiej⁴.

Polityka Spójności jest czasowym wsparciem finansowym przeznaczonym dla krajów Unii Europejskiej. Celem polityki spójności jest przyczynianie się do wzrostu gospodarczego, zwiększanie konkurencyjności i zatrudnienia. Fundusz Spójności nie jest funduszem strukturalnym, dlatego też obejmuje pomoc jedynie o zasięgu krajowym⁵.

Podstawowymi zasadami działania funduszy europejskich są:

1. Zasada partnerstwa – na każdym etapie realizacji funduszy powinni uczestniczyć: Komisja Europejska oraz odpowiednia władza i instytucje szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.
2. Zasada współfinansowania lub uzupełniania – oznaczająca uzupełnienie środków finansowych poszczególnych państw członkowskich przez Fundusze Europejskie.
3. Zasada subsydiarności – dot. metod realizacji podziału zadań publicznych pomiędzy poszczególnymi szczeblami władz publicznych.
4. Zasada decentralizacji – jest umocnieniem roli samorządów regionalnych i lokalnych w realizacji i wykorzystaniu Funduszy Europejskich.
5. Zasada koncentracji – oznacza, iż pomoc z funduszy powinna koncentrować się na określonych celach, priorytetach i działaniach.

---

³ *Mały słownik języka polskiego*, red. S. Skorupka, H. Auderska, Z. Łempicka, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1969, s. 861

⁴ G. Piwnicki, A. Klejn, *Dylematy instytucjonalne Unii Europejskiej na progu XXI wieku*, „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej”, 2011, nr 1 (184), s. 279 – 280

⁵ Zarządzanie i kontrola Funduszu Spójności, *Ogólny Podręcznik*, http://www.fundusz-spojnosci.gov.pl/NR/rdonlyres/A8404EB4-B255-4685-B917-D536A2D93B74/29002/Ogolny_Podrecznik_zatwierdzony_90208.pdf [dostęp: 08.06.2016]

6. Zasada programowania – oznacza koncentrację wysiłków państw na wieloletnich planach rozwojowych, które dążą do osiągnięcia określonych efektów w perspektywie średnio i długookresowej.
7. Wymiar terytorialny polityki regionalnej – wspieranie rozwoju terytoriów określonych administracyjnie oraz powiązanych funkcjonalnie⁶.

Polska jest jednym z największych beneficjentów pomocy unijnej wśród państw członkowskich. Fundusze Unii Europejskiej są wykorzystywane m.in. po to, aby poprawić konkurencyjność polskiej gospodarki, a także podnieść sprawność i efektywność administracji. Najważniejszym jednak celem jest poprawa poziomu życia społeczeństwa polskiego poprzez wzrost gospodarczy oraz zwiększenie liczby miejsc pracy. Głównym czynnikiem decydującym o przyznaniu środków unijnych jest poziom produktu brutto⁷ (PKB) na jednego mieszkańca. Według średniego poziomu unijnego regiony, w których PKB na mieszkańca wynosi 75 – 90 % w porównaniu do przeciętnego poziomu unijnego zaliczane są do obszarów w okresie przejściowym. Za bardziej rozwinięte zaś uważa się te, które osiągające minimum 90% PKB średniej unijnej. W Polsce poziom ten wykazuje około 70 % PKB normy unijnej. Jedynie w województwie mazowieckim osiągnięto wymagania, pozwalające na uzyskanie statutu regionów przejściowych (75% od średniego PKB Unii Europejskiej). Wielkość przyznanych środków zależy też od pozostałych czynników cechujących państwo, lecz są one przedmiotem negocjacji z Komisją Europejską⁸.

Finansowanie rozwoju gospodarczego z funduszy europejskich

Rozwój gospodarczy wszystkich krajów UE zgodnie z celami strategii Europa 2020 finansuje pięć głównych funduszy:

---

⁶ Portal Funduszy Europejskich, *Czym są Fundusze Europejskie?* <https://www.fundusze-europejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/czym-sa-fundusze-europejskie/> [dostęp: 07.06.2016]

⁷ Produkt krajowy brutto (PKB) jest to wartość rynkowa dóbr i usług końcowych wytworzonych na obszarze danego państwa w badanym okresie (zwykle jest to jeden rok). [za:] A. Rybarski, *Podstawy makroekonomii*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu, Nowy Sącz 2014, s. 23

⁸ Portal Funduszy Europejskich, *Fundusze Europejskie w Polsce*, <https://www.fundusze-europejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/fundusze-europejskie-w-polsce/> [dostęp: 07.06.2016]

- a) Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- b) Europejski Fundusz Społeczny,
- c) Fundusz Spójności,
- d) Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów wiejskich o
- e) Europejski Fundusz Morski i Rybacki.

Fundusz Spójności przyczynia się do zapewnienia równowagi gospodarczej i społecznej krajów członkowskich. Celem tego funduszu jest redukcja dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. Projekty finansowane z Funduszu Spójności nie mogą być jednocześnie finansowane z Funduszy Strukturalnych.

Fundusze Europejskie jakie Polska otrzymała w perspektywie wsparcia działalności gospodarczej przez Unię Europejską w latach 2007 – 2013 dały szansę na rozwój kraju. Na przestrzeni lat 2007 – 2013 można było korzystać łącznie z 20 Programów Operacyjnych, na które Fundusz Europejski wydał kwotę sięgającą 66,7 mld euro (Tabela 1).

Unia Europejska w strategii na lata 2014 – 2020 określiła cele strategiczne oraz priorytety rozwoju. Na przestrzeni tych lat będzie można korzystać łącznie z 21 Programów Operacyjnych. Nowe programy tj. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, czy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój stanowią kontynuację kierunków wsparcia perspektywy finansowej na lata 2007 – 2013.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w perspektywie lat 2007 – 2014 wspierał głównie budowę infrastruktury transportowej, wodno – kanalizacyjnej oraz gospodarki odpadami. W nowej perspektywie wsparciem objęte będą analogiczne inwestycje. Ponadto wsparcie będzie przeznaczone na ograniczenie wpływu działalności gospodarczej na środowisko naturalne. Jeżeli chodzi o sektor energetyki to dofinansowane będą źródła odnawialne oraz wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła. Fundusz Europejski przyznał na ten program środki sięgające 28,3 mld euro w latach 2007-2013, zaś 27,5 mln euro w latach 2014-2020.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest następcą Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Program ten w nowej perspektywie jest ukierunkowany w mniejszym stopniu niż wcześniej na wspieranie projektów szkoleniowych. W perspektywie 2014 – 2020 celem tego programu jest również dofinansowanie projektów systemowych, które będą wspierane przez Regionalne Programy Ope-

racyjne. Porównując obie perspektywy można zauważyć w latach 2014 – 2020 znaczny spadek dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego aż o ponad połowę. Dofinansowanie w perspektywie 2014 – 2020 dla POWER wynosi 4,4 mld euro.

Następcą Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka jest w latach 2014 – 2020 Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, który obejmuje wsparciem działalność badawczo – rozwojową, jednak w znacznie mniejszej skali niż w poprzedniej perspektywie finansowej. Wsparcie szeroko rozumianej sfery e-gospodarki i e-administracji przewidziane w osiach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka zostało przekształcone w nowy program jakim jest Program Operacyjny Polska Cyfrowa. W latach 2014 – 2020 Europejski Fundusz przeznaczył wsparcie na dany program w wysokości 2,3 mld euro. Wyżej wymienione programy tj. PO IG oraz PO IR w porównaniu do obu lat otrzymały wsparcie sięgające ponad 8 mld euro.

Program Operacyjny Polska Wschodnia stanowi kontynuację Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Jest to program mający na celu budowę oraz przebudowę sieci szynowych, trolejbusowych oraz autobusowych. Program skierowany jest do województw Polski Wschodniej. Fundusz Europejski udzielił wsparcia w obu perspektywach kwotą sięgającą ponad 2 mld euro.

Dla Regionalnych Programów Operacyjnych Fundusz Europejski przyznał w perspektywie 2014 – 2020 prawie dwa razy więcej środków pieniężnych niż w perspektywie 2007 – 2013. Wyrazem takiego wzrostu wsparcia jest koncepcja inteligentnych specjalizacji oraz Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych., które realizowane będą przede wszystkim w miastach wojewódzkich oraz obszarach powiązanych z nimi funkcjonalnie.

Podsumowując, w perspektywie finansowej 2007 – 2013 udzielono 66,7 mld euro wsparcia na realizację Programów Operacyjnych, zaś w perspektywie 2014 – 2020 wysokość wsparcia wynosiła 76,2 mld euro (Tabela 1). Znaczny wzrost wsparcia może być spowodowany tym, iż dzięki środkom pieniężnym z Funduszu Europejskiego wzmacniana jest konkurencyjność gospodarek państw członkowskich, podejmowana jest walka z bezrobociem czy też realizowane są działania, które mają na celu pomoc w rozwoju uboższych regionów.

Tabela 1. Porównanie perspektyw finansowych funduszy unijnych na lata 2007 – 2013 oraz 2014 – 2020

PERSPEKTYWA 2007 – 2013					PERSPEKTYWA 2014 – 2020		
Lp.	Nazwa projektu	Pełna nazwa projektu	Fundusze europejskie (mld euro)	Lp.	Nazwa projektu	Pełna nazwa projektu	Fundusze europejskie (mld euro)
1	PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	28,3	1	PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko	27,5
2	PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	10	2	PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	4,4
3	PO IG	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka	8,7	3	PO IR PO PC	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój Program Operacyjny Polska Cyfrowa	8,6 2,3
4	PO Rozwój Polski Wschodniej	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej	2,4	4	PO Polska Wschodnia	Program Operacyjny Polska Wschodnia	2,1
5	Regionalne Programy Operacyjne	16 Regionalnych Programów Operacyjnych	17,3	5	Regionalne Programy Operacyjne	16 Regionalnych Programów Operacyjnych	31,3
RAZEM:			66,7	RAZEM:			76,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Portalu Innowacji, Nowa perspektywa UE 2014 – 2020 – nowe możliwości dofinansowania dla przedsiębiorstw i samorządów, http://www.pi.gov.pl/parp/chapter_86197.asp?so-id=82834FB47ED741F29CDE89FDA2D842B1 [dostęp: 06.06.2016]

Podział środków Unii Europejskiej

Polska jako jeden z największych odbiorców unijnej pomocy pozyskała środki na realizację wielu różnych projektów i programów w dziedzinach takich jak:

- a) badania i rozwój, innowacje oraz przedsiębiorczość,
- b) społeczeństwo informacyjne,
- c) dostępność terytorialna,
- d) energetyka,
- e) zrównoważony rozwój i ekologia,
- f) turystyka, kultura, rewitalizacja,
- g) inwestycje w kapitał ludzki,
- h) pomoc techniczna⁹.

Środki unijne rozdysponowane są w taki sposób, aby zapewnić przejrzystość oraz ułatwić analizę wydatków. Komisja UE, która liczy 28 osób jest odpowiedzialna za właściwe zagospodarowanie środków unijnych w poszczególnych państwach. Zarządzanie środkami odbywa się jednak w kraju, a co za tym idzie zmusza to rządy do monitorowania wykorzystania środków unijnych oraz sporządzania stosownych raportów¹⁰.

W ramach dofinansowania UE przeznaczono w perspektywie 2007 – 2013 łącznie około 290 mld zł. Według danych z Wykresu 1 największa część środków została przeznaczona na dostępność terytorialną – 34% łącznej kwoty co wiąże się z wydatkiem około 99,5 mld zł, najmniej zaś na pomoc techniczną – 3% czyli około 8,4 mld zł. Inwestycje w kapitał ludzki stanowią drugi co do wielkości priorytet w danej perspektywie. Stanowią 19 % ogółu, co oznacza przeznaczenie 54 mld zł.

Najliczniejszą grupą beneficjentów, która łącznie otrzymała około 92,5 mld zł są przedsiębiorstwa (Wykres 2). Otrzymały one około 32% z całej kwoty dofinansowania. Nieco mniej pozyskały jednostki samorządu terytorialnego – 90,5 mld zł (około 31% z ogółu dofinansowania).

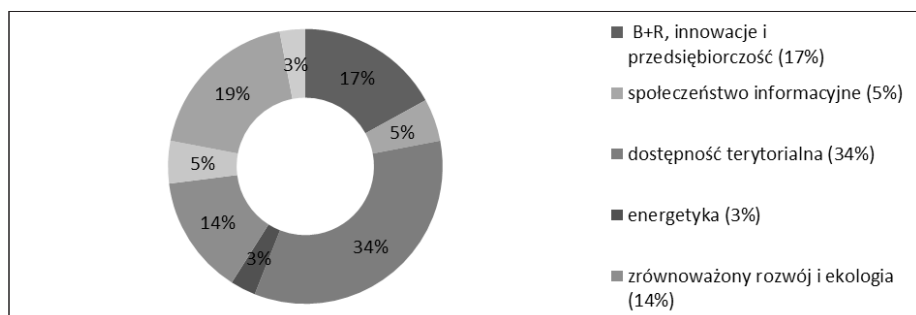
---

⁹ Ministerstwo Rozwoju, op. cit., s. 4

¹⁰ Unia Europejska, Wsparcie ze środków unijnych, http://europa.eu/about-eu/funding-grants/index_pl.htm [dostęp: 27.06.2016]

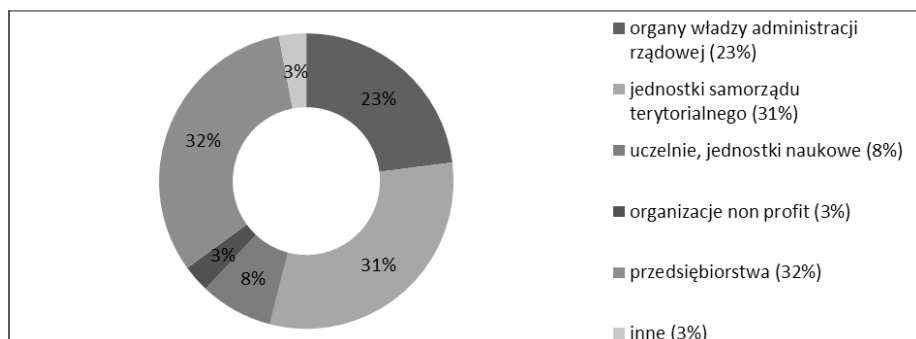

Wykres 1. Wartość dofinansowania UE w podziale na główne obszary wsparcia w ramach perspektywy 2007 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju, Wykorzystanie środków UE w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007 – 2013, Warszawa 2016, s. 4.

Wykres 2. Wartość dofinansowania UE w podziale na beneficjentów w ramach perspektywy 2007 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rozwoju, op. cit., s. 4.

W ramach perspektywy 2007 – 2014 utworzono łącznie 411 411 etatów, z czego w ramach EFRR i FS było 152 458 etatów, natomiast z EFS było 258 983 etaty¹¹.

Ocena skuteczności działań programów poprawiających jakość kapitału ludzkiego
 Sektor małych i średnich przedsiębiorstw ma możliwość otrzymywania wsparcia z UE w postaci dotacji, pożyczek i gwarancji. Pomoc jest oferowana głównie dla przedsiębiorstw w fazie rozruchu.

¹¹ Ministerstwo Rozwoju, op. cit., s. 5

Do głównych programów wspierających działalność gospodarczą można zaliczyć:

- a) Program Operacyjny Kapitał Ludzki w perspektywie finansowej 2007-2013,
- b) Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) w perspektywie finansowej 2014-2020.

Wymienione programy mają ten sam cel, którym jest zwalczanie bezrobocia (jednakże PO WER koncentruje się na bezrobotnych w trudnej sytuacji na rynku pracy¹² takich jak: młodzież NEET, długotrwale bezrobotnych czy też osób niepełnosprawnych bez pracy). Z tego względu można stwierdzić, iż Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest następcą, a zarazem kontynuatorem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Pojęcie kapitału ludzkiego po raz pierwszy pojawiło się w XVII wieku, kiedy angielski ekonomista W. Petty dostrzegł jego znaczenie i podjął próbę oszacowania wartości kapitału tkwiącego w ludziach¹³. Odniesienia do kapitału ludzkiego można znaleźć również w pracach A. Smitha uznającego umiejętności za kategorię kapitału oraz J. B. Saya, który uważał wiedzę za postać kapitału. A. Smith dostrzegł również możliwości i korzyści związane z inwestowaniem w kapitał ludzki, takie jak zróżnicowanie wynagrodzeń w zależności od kwalifikacji, zaś J. B. Say dokonał próby oszacowania wielkości kapitału ludzkiego (wiedza i umiejętności), która jest funkcją wartości przyszłych dochodów¹⁴. Na przełomie XVIII i XIX wieku A. Muller dodał do czynników produkcji wymienianych przez A. Smitha

---

¹² Art. 49. ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy dotyczy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy:

- bezrobotnych do 30 roku życia,
- bezrobotnych długotrwale,
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia,
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Dla podanych grup przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. [za:] Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 Nr 99 poz.1001 art. 49.).

¹³ S. Domański, *Kapitał ludzki i wzrost gospodarczy*, PWN, Warszawa 1993, s. 31.

¹⁴ M. Juchnowicz (red.), *Elastyczne zarządzanie kapitałem ludzkim w organizacji wiedzy*, Difin, Warszawa 2007, s. 15.

„kapitał duchowy w postaci wiedzy, wykształcenia, uzdolnień, kultury, cywilizacji oraz innych dóbr idealnych natury ludzkiej”¹⁵.

Dostrzeżenie potrzeby synergii pomiędzy zasobami materialnymi i niematerialnymi dla wzrostu wartości ekonomicznej współczesnych przedsiębiorstw oraz komplementarny charakter zasobów ludzkich w stosunku do inwestycji materialnych z wykorzystaniem kapitału fizycznego sprawił, że zasoby ludzkie zaczęto postrzegać jako kapitał ludzki, który podobnie jak kapitał fizyczny i finansowy jest wynikiem poniesionych wcześniej nakładów¹⁶ i posiada określoną wartość, która stanowi podstawę przyszłych dochodów pracownika oraz organizacji, która go zatrudnia.

Ponadto kapitał ludzki może być analizowany na poziomie:

1. Makro – gdzie analizuje się kapitał zawarty w danym społeczeństwie związany z kreacją dochodu narodowego. Na tym poziomie analizy podkreśla się jego wpływ na: poziom innowacyjności gospodarek i społeczeństw, przemiany instytucjonalne i unowocześnianie struktur różnego rodzaju, upowszechnianie nowoczesnych wzorców konsumpcji i jakości życia oraz kształtowanie nowoczesnej infrastruktury techniczno-organizacyjnej, informatycznej, socjalnej, itp.¹⁷. W analizie kapitału ludzkiego w skali makro uwzględnia się również określone cechy zawarte w danym społeczeństwie, a S. Domański zalicza do nich zasób wiedzy, umiejętności, zdrowia i energii witalnej, które stanowią źródło przyszłej satysfakcji, określonych dochodów, lub usług o określonej wartości¹⁸.
2. Mikro – gdzie rozważania dotyczą problematyki inwestowania w rozwój i wykształcenie człowieka i wynikającego z tego zróżnicowania dochodów, jak również pozycji jednostki na rynku pracy¹⁹. Ten poziom analizy

---

¹⁵ S. Marciniak, *Perspektywy kapitał ludzkiego jako czynnika rozwoju gospodarczego* [w:] *Perspektywy kapitału ludzkiego jako czynnika wzrostu gospodarczego Polski*, Marciniak S. (red.), Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Warszawa 2002, s. 60

¹⁶ A. Ujwary-Gil, *Kapitał intelektualny a wartość liczbowa przedsiębiorstwa*, C. H. Beck, Warszawa 2009, s. 14, 19.

¹⁷ H. Król, A. Ludwiczynski (red.), *Zarządzanie zasobami ludzkimi. Tworzenie kapitału ludzkiego organizacji*, PWN, Warszawa 2007s. 111.

¹⁸ S. Domański, *Kapitał ludzki. Stan i perspektywy* [w:] *Kapitał ludzki, Raport nr 27*, Rada Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów, Warszawa 1998, s. 67.

¹⁹ M. Juchnowicz (red.), *Elastyczne zarządzanie kapitałem ludzkim...*, op. cit., s. 16.

obejmuje problematykę indywidualnego kapitału ludzkiego, który tworzą kompetencje i motywacja²⁰, jak również postawy i zachowania wobec pracy członków organizacji.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki to program, który w całości realizowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem PO KL jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, poprawę stanu zdrowia osób pracujących, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa²¹. Działania realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki miały wpływać na przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego. Program Operacyjny Kapitał Ludzki składał się z 10 priorytetów realizowanych na poziomie centralnym i regionalnym²².

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I Zatrudnienie i integracja społeczna,
- Priorytet II Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących,
- Priorytet III Wysoka jakość systemu oświaty,
- Priorytet IV Szkolnictwo wyższe i nauka,
- Priorytet V Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich,
- Priorytet VII Promocja integracji społecznej,
- Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki,
- Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach²³.

---

²⁰ A. Mazurkiewicz, *Kapitał ludzki w procesie w procesie kształtowania sprawności organizacji*, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010., s. 47.

²¹ Narodowa Strategia Spójności, Szczegółowy *Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, Warszawa 2014, s. 8-9.

²² Portal Funduszy Europejskich <https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/> [dostęp 27.06.2016].

²³ Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie http://pokl.wup-rzeszow.pl/pl/99/2/opis_po_kl.html [dostęp 27.06.2016].

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) to program, który odpowiada na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER oferuje wsparcie bezrobotnym osobom młodym w wieku 15-29 lat, co więcej wspierane są także innowacje społeczne, projekty mobilności międzynarodowej i współpraca ponadnarodowa, a także wsparcie szkolnictwa wyższego. Do głównych zadań programu dotyczących zatrudnienia osób młodych należy wymienić instrumenty i usługi rynku pracy służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. Dzięki środkom Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój zrealizowane mogą zostać projekty wspierające m.in. rozwój przedsiębiorczości. PO WER składa się z 6 osi priorytetowych, do których zalicza się:

- Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy,
- Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
- Oś Priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju,
- Oś Priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa,
- Oś Priorytetowa V Wsparcia dla obszaru zdrowia,
- Oś Priorytetowa VI Pomoc techniczna²⁴.

Aby we właściwy sposób dokonać oceny realizacji celów należy między innymi przybliżyć kwestię związaną ze wskaźnikiem zatrudnienia. Wskaźnik zatrudnienia jest to bowiem udział osób pracujących zawodowo w wieku od 15 do 64 roku życia. Obliczenia dotyczące wskaźnika zatrudnienia podawane są procentowo, a prowadzi je Główny Urząd Statystyczny²⁵.

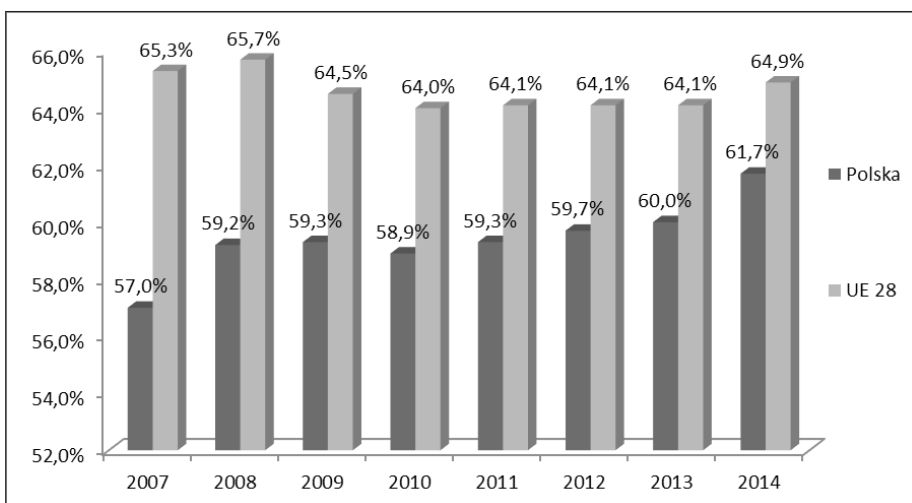
Według danych statystycznych na koniec 2014 r. zanotowano 61,7% osób pracujących w wieku 15 – 64 lat w Polsce, podczas gdy liczba 64,9 % osób pracujących sięgała w państwach UE-28 (Wykres 3). W porównaniu do danych z roku poprzedniego można zauważyć, iż zatrudnienie w Polsce wzrosło o blisko 2%,

---

²⁴ Serwis Programu Wiedza Edukacja Rozwój, *Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* <https://www.power.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-programu-operacyjnego-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/> [dostęp 27.06.2016].

²⁵ Zasady Metodyczne Statystyki Rynku Pracy i Wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny Departament Pracy i Warunków Życia, http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/Zasady_metodyczne_stat_ryнку_pracy_i_wynagrodzen.pdf [dostęp:24.06.2016].

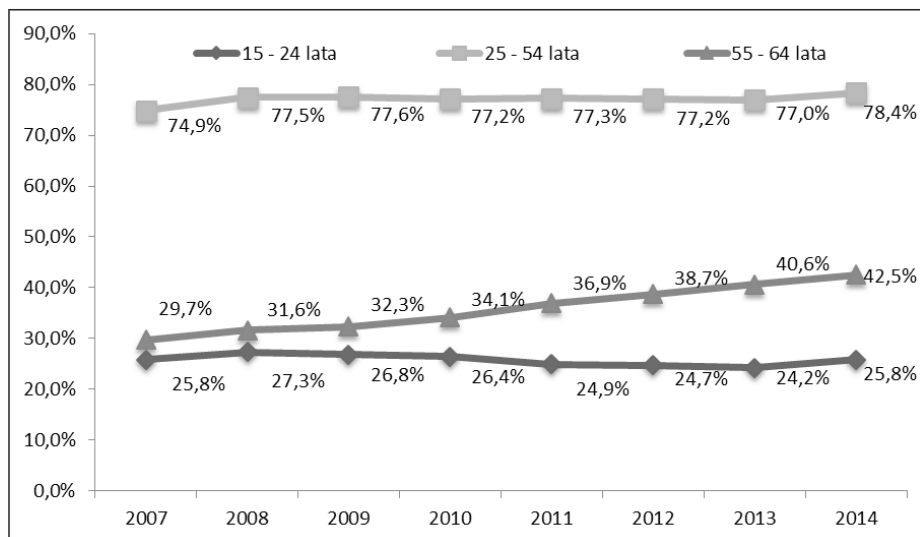
Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 – 64 lata w latach 2007 – 2014 w Polsce i krajach UE – 28

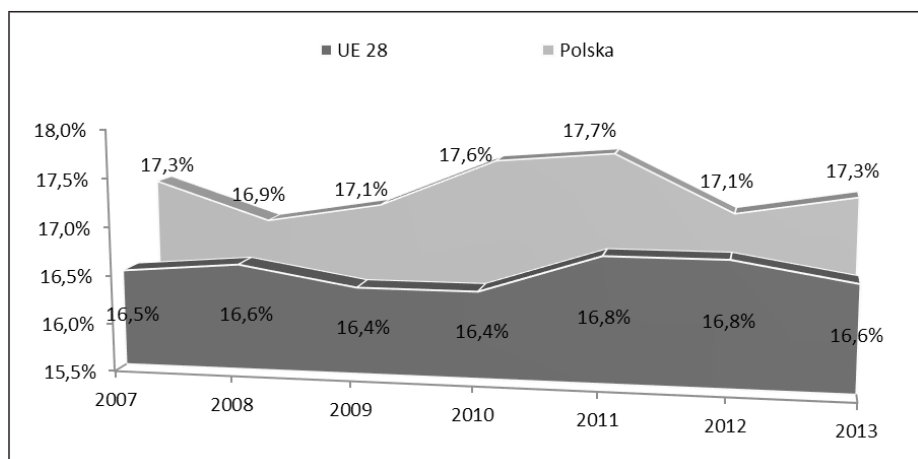
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, *Sprawozdanie z wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 w 2014 roku*, Warszawa 2015, s. 8.

zaś w państwach UE zaledwie o 1%. Porównanie zachodzących zmian w analizowanej perspektywie czasowej, pokazuje, że odsetek pracujących się zwiększa. Można zauważyć, iż w Polsce z roku na rok wzrasta liczba osób pracujących. Porównując zaś udział osób pracujących w państwach UE-28 można zanotować tendencje stałą wahającą się między 64 – 65%.

Poziom zatrudnienia znacząco się różni w zależności od wieku (Wykres 4). W Polsce wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 do 24 lat wyniósł 25,8% w 2014 roku – porównując lata poprzednie można zaobserwować tendencję stałą wahającą się między 24, a 27%. Analizując powyższą tabelę można zauważyć, iż najwyższą stopę zatrudnienia zanotowano wśród osób w wieku od 25 do 54 lat, sięgała ona 78,4%. Może to być spowodowane tym, iż osoby w danym wieku posiadają większe doświadczenie oraz wykazują się wszelkimi umiejętnościami. Porównując rok 2014 z 2013 można zauważyć wzrost poziomu zatrudnienia w Polsce (z 77% w 2013r. do 78,4% w 2014r.). Analizując zaś wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55 – 64 lat można zauważyć wzrost poziomu zatrudnienia porównując rok 2007 do 2014 roku. Dane przedstawione na powyższym wykresie potwierdzają, iż najwyższe wskaźniki zatrudnienia w Polsce odnotowano wśród osób w wieku od 25 do 54 lat.

Wykres 4. Wskaźnik zatrudnienia wg wieku w latach 2007 – 2014 w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, op. cit., s. 10.

Wykres 5. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po transferach socjalnych w Polsce i UE w latach 2007 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, op. cit., s. 8.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem jest odsetkiem osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków był niższy od przyjętej granicy ubóstwa. Do wydatków należy także zaliczyć wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego²⁶.

Analizując Wykres 5 można zauważyć, że w 2013 roku odsetek osób zagrożonych ubóstwem pod względem transferów socjalnych w Polsce wzrósł zaledwie z 17,1 % do 17,3%. Pomimo odnotowanego wzrostu, poziom zagrożenia ubóstwem nadal pozostaje niższy niż w 2011 roku. W danym roku zanotowano najwyższą wartość wskaźnika od 2007 roku, która sięgała 17,7%. Poprawa sytuacji w obszarze wykluczenia społecznego na terenie Unii Europejskiej przyczyniła się do zwiększenia dystansu dzielącego Polskę od Unii europejskiej w omawianym zakresie.

Jednym z celów strategicznych programu jest poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce. Czynnikiem, który pozwala na obiektywną ocenę tego działu jest udział osób uczących się i doksztalających w ogólnej liczbie ludności. Są to bowiem osoby, które poprzez edukację są w stanie dostosować nowe trendy panujące na rynku pracy i w biznesie do własnych potrzeb.

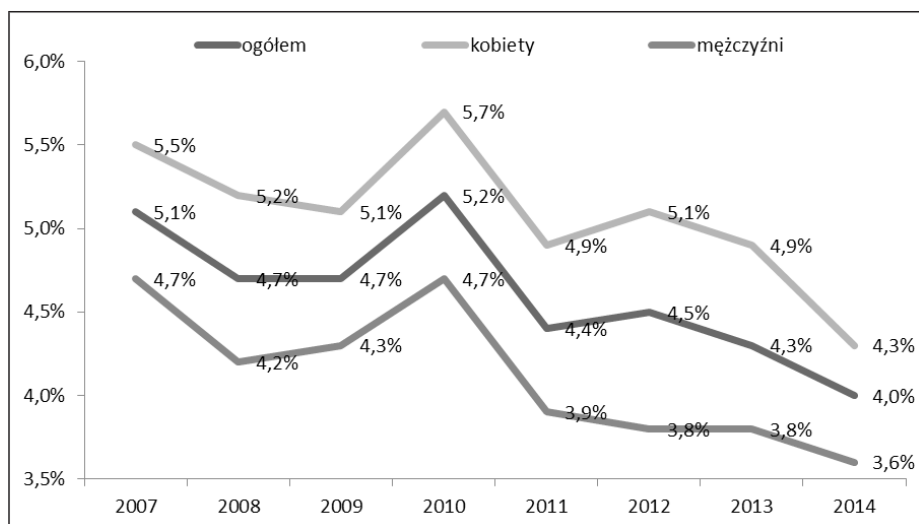
Wykres 6 przedstawia udział osób w wieku 25 – 64 lata uczących się i doksztalających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Można tutaj zauważyć, że wskaźnik ten jest dużo wyższy u kobiet niż u mężczyzn. Największy poziom wskaźnika uzyskał w 2010 roku i wyniósł on wśród kobiet 5,7 %, natomiast u mężczyzn 4,7 % (różnica w wielkości wskaźnika według płci w 2010 roku jest bardzo widoczna i wynosi aż 1 %). Jednak w 2014 roku różnica ta zmniejszyła się do 0,7 % (kobiety – 4,3 %, mężczyźni – 3,6). Należy zwrócić uwagę również, że poziom wskaźnika w badanych latach oscyluje wokół 4 – 5 %, przy czym najniższą wartość osiągnął w 2014 roku – jedynie 4 %. Niski poziom wskaźnika może wynikać z faktu, że w polskim społeczeństwie idea kształcenia ustawicznego jest mało popularna. Przyczyną jest przekonanie, iż wiedza, która została już zdobyta jest wystarczająca i nie ma konieczności ani potrzeby jej uzupełniania.

---

²⁶ Główny Urząd Statystyczny Departament Badań Społecznych i Warunków Życia, *Ubóstwo ekonomiczne w Polsce w 2013 r.*, http://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5487/14/1/1/ubostwo_ekonomiczne_w_polsce_w_2013_r_-_po_zm__15_05.pdf [dostęp: 24.06.2016]

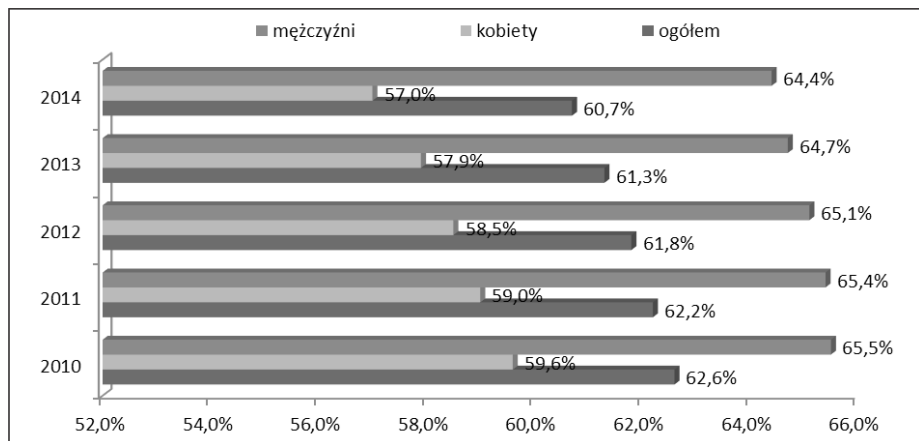

Wykres 6. Udział osób w wieku 25 – 64 lat uczących się i doszkalających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku w latach 2007 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, op. cit., s. 13.

Wykres 7. Struktura wykształcenia średniego (łącznie z zasadniczym zawodowym i policealnym) w wieku 15 – 64 lata w latach 2010 – 2014

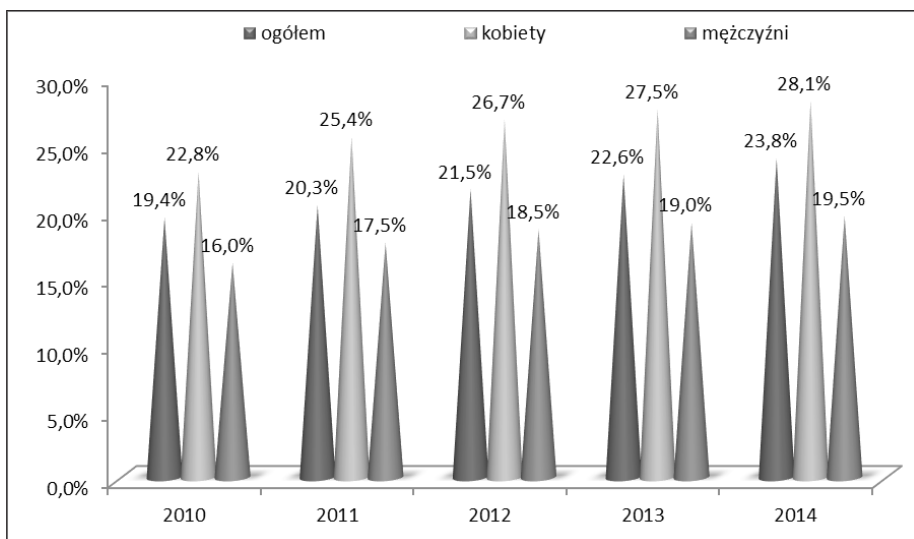

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, op. cit., s. 15

Rozpowszechnienie edukacji wśród społeczeństwa, szczególnie na szczeblu wyższym, jest ważną kwestią, którą wspierał PO KL, gdyż w Polsce najbardziej liczna grupa społeczna posiada wykształcenie średnie i poniżej.

W Polsce zaobserwować można zmniejszanie się liczby osób legitymujących się wykształceniem średnim (Wykres 7). Największy spadek odnotowano wśród kobiet – w 2010 roku wynosił on 59,6% , zaś w 2014 roku 57%. Odsetek mężczyzn z wykształceniem średnim również uległ spadkowi o 1,1 % na przestrzeni badanych lat.

Wykres 8. Struktura wykształcenia wyższego w wieku 15 – 64 lata w latach 2010 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, op. cit., s. 15.

Dane dotyczące struktury wykształcenia wyższego ilustruje Wykres 8. Wynika z niego, iż zwiększa się odsetek osób, które ukończyły studia wyższe. W 2010 roku odsetek ten wyniósł 19,4%, zaś w 2014 roku był on równy 23,8%, co ukazuje wzrost o 4,4%. Można zauważyć tutaj dużo większy przyrost udziału kobiet niż mężczyzn w strukturze wykształcenia wyższego.

Podsumowanie

Program Operacyjny Kapitał Ludzki służył rozwojowi społeczno – gospodarcemu Polski. Tak jak i wiele innych programów był on stworzony w myśl niesienia

pomocy osobom zakładającym własną działalność gospodarczą, a także miał na celu zwiększenie innowacyjności wśród nowo powstałych przedsiębiorstw.

Program koncentrował się w dużym stopniu na grupach osób, które są w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy i pozwalał im zwiększyć szansę na zatrudnienie. By móc lepiej dostosować działania do problemów występujących na rynku pracy były one realizowane najczęściej na obszarze regionalnym, co przyniosło korzyści gospodarcze. Wpływ ten można było zauważyć poprzez wzrost wskaźnika zatrudnienia wśród osób młodych w przedziale wiekowym 15 – 24 lata.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki miał również na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników oraz dopasowywanie kompetencji do potrzeb modernizacyjnych gospodarki narodowej. W ramach finansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego PO KL inicjował działania, które miały na celu zwiększenie dostępności różnorodnych form kształcenia i szkolenia osób dorosłych. PO KL oferował właśnie tym osobom wsparcie, które umożliwiało zdobycie, uzupełnienie, podwyższenie, czy potwierdzenie kwalifikacji zawodowych. Udział osób w wieku 25 – 64 lat uczących się i doksztalających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku był bardzo niski w Polsce co przedstawia Wykres 6. Dlatego też takie działania przyniosły ogromne korzyści zarówno dla pracodawcy, jak i pracownika, którzy poprzez wyżej wymienione działania mogli zwiększyć kwalifikacje i zdobyć dodatkowe umiejętności.

Jednym z priorytetów programu była aktywizacja społeczno – zawodowa obywateli, którzy byli zagrożeni wykluczeniem społecznym, co odbywało się to poprzez stosowanie narzędzi pomocy społecznej i pozwalało na mobilizację osób pobierających świadczenie do przezwyciężenia trudnej sytuacji. W Polsce podany wskaźnik miał wysoką wartość, w porównaniu do Unii Europejskiej, dlatego tak ważne było zastosowanie dodatkowych działań z tym związanych.

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 Nr 99 poz.1001 art. 49.).
2. Domański S., *Kapitał ludzki. Stan i perspektywy* [w:] *Kapitał ludzki, Raport nr 27*, Rada Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Radzie Ministrów, Warszawa 1998.
3. Domański S., *Kapitał ludzki i wzrost gospodarczy*, PWN, Warszawa 1993.
4. Juchnowicz M. (red.), *Elastyczne zarządzanie kapitałem ludzkim w organizacji wiedzy*, Difin, Warszawa 2007.

5. Król H., Ludwiczynski A.(red.), *Zarządzanie zasobami ludzkimi. Tworzenie kapitału ludzkiego organizacji*, PWN, Warszawa 2007.
6. Marciniak S., *Perspektywy kapitał ludzkiego jako czynnika rozwoju gospodarczego* [w:] *Perspektywy kapitału ludzkiego jako czynnika wzrostu gospodarczego Polski*, Marciniak S. (red.), Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Warszawa 2002
7. Mazurkiewicz A., *Kapitał ludzki w procesie kształtowania sprawności organizacji*, Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010.
8. Piwnicki G., Klejn A., *Dylematy instytucjonalne Unii Europejskiej na progu XXI wieku*, „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej”, 2011, nr 1 (184).
9. Rybarski A., *Podstawy makroekonomii*, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu, Nowy Sącz 2014.
10. Skorupka S., Auderska H., Łempicka Z. (red.), *Mały słownik języka polskiego*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1969.
11. Ujwary-Gil A., *Kapitał intelektualny a wartość liczbowa przedsiębiorstwa*, C H. Beck, Warszawa 2009.
12. Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, *Sprawozdanie z wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 w 2014 roku*, Warszawa 2015.
13. Ministerstwo Rozwoju, *Wykorzystanie środków UE w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007 – 2013*, Warszawa 2016.
14. Narodowa Strategia Spójności, *Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*, Warszawa 2014.
15. Główny Urząd Statystyczny Departament Badań Społecznych i Warunków Życia, *Ubóstwo ekonomiczne w Polsce w 2013r.*, http://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5487/14/1/1/ubostwo_ekonomiczne_w_polsce_w_2013_r_-_po_zm__15_05.pdf [dostęp:24.06.2016].
16. Portal Funduszy Europejskich <https://www.funduszeuropejskie.2007-2013.gov.pl/> [dostęp 27.06.2016].
17. Portal Funduszy Europejskich, *Czym są Fundusze Europejskie?* <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/czym-sa-fundusze-europejskie/> [dostęp: 07.06.2016].
18. Portal Funduszy Europejskich, *Fundusze Europejskie w Polsce*, <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/zasady-dzialania-funduszy/fundusze-europejskie-w-polsce/> [dostęp: 07.06.2016].

19. Portal Innowacji, *Nowa perspektywa UE 2014 – 2020 – nowe możliwości dofinansowania dla przedsiębiorstw i samorządów* http://www.pi.gov.pl/parp/chapter_86197.asp?soid=82834FB47ED741F29CDE89FDA2D842B1 [dostęp: 06.06.2016].
20. Serwis Programu Wiedza Edukacja Rozwój, *Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020* <https://www.power.gov.pl/strony/o-programie/dokumenty/szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-programu-operacyjnego-wiedza-edukacja-rozwoj-2014-2020/> [dostęp 27.06.2016].
21. Unia Europejska, Wsparcie ze środków unijnych, http://europa.eu/about-eu/funding-grants/index_pl.htm [dostęp: 27.06.2016].
22. Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie http://pokl.wup-rzeszow.pl/pl/99/2/opis_po_kl.html [dostęp 27.06.2016].
23. Zarządzanie i kontrola Funduszu Spójności, *Ogólny Podręcznik*, http://www.funduszspojnosci.gov.pl/NR/rdonlyres/A8404EB4-B255-4685-B917-D536A2D93B74/29002/Ogolny_Podrecznik_zatwierdzony_90208.pdf [dostęp: 08.06.2016].
24. Zasady Metodyczne Statystyki Rynku Pracy i Wynagrodzeń, Główny Urząd Statystyczny Departament Pracy i Warunków Życia, http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/Zasady_metodyczne_stat_ryнку_pracy_i_wynagrodzen.pdf [dostęp:24.06.2016].

REALIZATION OF PROGRAMS SUPPORTING THE DEVELOPMENT OF HUMAN CAPITAL FROM EU FUNDS IN POLAND

Summary: The concept of human capital is seen as a source of success of contemporary organization and its participants. The success of this fact decide a unique and complex human beings with their teams. Human Resources began to be seen as human capital, which, like physical capital and financial crisis is the result of previously incurred expenses and has a specific value, which is the basis of future income the employee and the organization that employs him. Enterprises recognize the need to invest in human capital and for this purpose also benefit from external sources of financing. In light of the above, the pur-

pose of this article is to analyze and evaluate the implementation of programs supporting the development of human capital from EU funds in Poland. Carried out in this study analysis was based on secondary sources (ie. the research report of the Ministry of Infrastructure and Development). We also reviewed the literature on the study area.

Key words: European Union, EU Funds, human capital.

Translated by Liliana Mierzwińska